

Закон про державну мову має бути радикальним

[24.01.2017 17:55 8674](#)

Наслідки трьохсотлітньої примусової русифікації без примусу не викориниш

19 січня у Верховній Раді зареєстрований законопроект «Про державну мову» (реєстр. № 5670). Його основний принцип - українська мова як державна є обов'язковим засобом спілкування на всій території України при здійсненні повноважень органами державної влади, місцевого самоврядування, а також в інших публічних сферах суспільного життя. Також констатується, що українська мова поряд з прапором, Державним гербом і Гімном, є одним із символів держави.

Контролюватиме дотримання закону нова структура – національна комісія зі стандартів державної мови. У Нацкомісії буде великий запас методів - це нагляд, контроль та різноманітні санкції – від попередження до штрафу.

Думки щодо доцільності законопроекту розділилися: одні гаряче підтримують, інші порівнюють новації мало чи не з чекістськими методами, стверджуючи, що українську мову не варто насаджувати насильно.

Своєю чергою хочемо констатувати, на наш погляд, очевидне: випадок, коли держслужбовець двох слів не може зв'язати державною мовою – це не гумор, а ганьба для країни. Ненормальна ситуація з мовою в Україні виникла в результаті тривалого насильницького процесу русифікації. І тому виправити цю ситуацію без примусу в зворотній бік неможливо.

Відтак, дискутувати можна і потрібно лише про питання міри і доцільності застосування тих чи інших методів примусу у даній конкретній обставині. Так ми і сформулювали наше питання до експертів.

Микола Княжицький, голова Комітету з питань культури і духовності:

Микола Княжицький

«Законодавство повинно бути жорстким, але без перегину»

«Я вважаю, що українізація це дуже модний і перспективний тренд побудови незалежної держави. Відтак, для нас дуже важливо досягти двох речей. А саме: утвердити українську мову як державну, знищивши жахливі наслідки Закону «Колісниченка-Ківалова», а також не збурити суспільство, не образити нацменшини і дістати підтримку міжнародних організацій, членом яких є Україна. Безумовно, у поданому законопроекті є певні недоречності. Саме тому найближчим часом збиратиметься комітет для обговорення всіх пунктів, аби з однієї сторони законодавство було жорстким, тобто, контролювало і карало за його невиконання, а з іншої – не було перегину, щоб це не використовували антиукраїнські провокатори».

Олексій Курінний, експерт Центру міжнародного захисту прав людини НаУКМА:

Олексій Курінний

«Мовні інспектори – не унікальний випадок. Схожі інституції існують по всьому світу»

«Вочевидь, це питання занадто спрощується, адже ніхто не буде забороняти громадянам спілкуватись рідною мовою у приватному та релігійному житті. Цей законопроект передбачає лише обов'язкове вживання української мови у тих сферах, де вона априорі повинна вживатися як державна.

Тепер розповім про Нацкомісію. Вважаю, що створення такої інституції, яка б регулювала стандарти української мови з філологічної, соціолінгвістичної точки зору, і відслідковувала та запобігала мові ворожнечі («hate speech») – є необхідністю. На сьогоднішній день ми маємо ситуацію, коли дуже часто лунають усілякі неприйнятні тези і образи в бік української мови. Приміром, нам закидають, що українська мова насправді вигадана, неповноцінна, і взагалі, що це російсько-польський суржик і так далі, що не відповідає дійсності. Саме тому нам потрібна така інституція для нейтралізації неприйнятних для нас закидів і провокацій. Крім того, хочу наголосити,

що схожі структури існують практично всюди. Наприклад, Академія французької мови, яка була створена у 1625 році і займається вивченням французької мови і літератури. Щось подібне є також в Іспанії - Академія галісійської мови, – де вирішується питання, чи є ця мова насправді самостійною, чи це діалект португальської мови».

Павло Мовчан, політик, громадський діяч, журналіст, поет:

Павло Мовчан

«Підвищення мінімалки не зробить українця українцем, а мова – здатна це зробити»

«Якщо ми не приймемо закон про мову, то дуже скоро ми станемо складовою «единой и неделимой». Нам потрібні лише рішучі дії, бо «русский мір» перемагає. Підвищення мінімалки до 3200 гривень не зробить українця українцем. В той час як мова – здатна це зробити. І робити це потрібно сьогодні, бо завтра буде пізно. Повірте мені, як людині, що займалася мовними проблемами чверть віку. Це фундаментальне питання. Це усвідомлювали ще за радянської України, де був прийнятий відповідний Закон «Про державний статус української мови», і коли видавалося у вісім разів більше української літератури, ніж зараз. Навіть в ефірі українське слово домінувало на 80% більше. А сьогодні все навпаки. Відтак, не потрібно звертати увагу на усілякі дискримінаційні закиди стосовно механізму регулювання, як ото створення Нацкомісії зі стандартизації державної мови. Адже така практика у європейських державах вже давно існує. Проте, ситуація там абсолютно відмінна від нашої. Приміром, у законі Тубона (повна офіційна назва - закон 94-665 від 4 серпня 1994 року стосовно використання французької мови) також передбачені усілякого роду санкції і механізми регулювання. Саме звідти український законопроект «Про мову» запозичив ці норми. Тому, як французи захищають свою мову, так і ми повинні захищати свою».

На превеликий жаль, наша країна досі не позбулася пострадянської спадщини широкого вживання або навіть домінування російської мови серед широких верств населення. І це не може не хвилювати. Адже тоді, коли українські солдати протистоять російській експансії, ми - також повинні робити все можливе задля перемоги над російськомовною окупацією. Адже країна, в якій її громадяни не розмовляють рідною мовою, не має національної ідентичності, а отже, не має права на суверенітет.

Мирослав Ліскович, Київ.